

- © Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.
- © The present text and the authorisation to republish it were granted by the Constitutional Court of the Republic of Moldova for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.
- © La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées sous l'autorité de la Cour Constitutionnelle de la République de Moldova à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

Guðmundur Andri Ástráðsson v. Islanda - [26374/18](#)

Hotărârea din 12.3.2019 [Secțiunea a II-a]

Articolul 6

Proceduri penale

Articolul 6-1

Tribunal instituit prin lege

Numirea judecătorilor în funcție prin încălcarea flagrantă a dreptului național, ca rezultat al unei discreții nejustificate exercitate de către executiv: *încălcare*

În fapt – Recursul reclamantului în materie penală a fost respins de către Curtea de Apel, o nouă instituție judiciară care a devenit funcțională în 2018. Acesta s-a plâns în fața Curții Supreme de faptul că unul dintre judecătorii procesului a fost numit la Curtea de Apel cu încălcarea procedurilor de numire prevăzute în legislația aplicabilă. Curtea Supremă a recunoscut faptul că numirea judecătorului a fost neregulamentară, însă o asemenea neregulă nu a putut fi avută în vedere pentru a declara nulă numirea. Prin urmare, Curtea Supremă a constatat că reclamantul a avut parte de un proces echitabil.

În drept – Articolul 6 § 1: Având în vedere principiul general potrivit căruia tribunalele naționale le revine, în primul rând, sarcina interpretării prevederilor dreptului intern, Curtea nu putea pune la îndoială interpretarea lor, atât timp cât nu exista o încălcare flagrantă a dreptului național. Același test al încălcării flagrante trebuia aplicat acolo unde, ca în cazul reclamantului, încălcarea era imputabilă unei ramuri a Guvernului și era recunoscută ca atare de către tribunalele naționale. În această privință, Curtea va analiza dacă tribunalele naționale au ținut cont de principiile generale din jurisprudența Curții la examinarea unei pretenții potrivit căreia numirea unui judecător nu a fost conformă cu dreptul național aplicabil, iar în particular dacă instanțele au avut în vedere în mod suficient natura flagrantă a încălcării, atunci când au stabilit dacă tribunalul în discuție era „instituit prin lege”.

Conceptul de încălcare „flagrantă” a dreptului național era legat de natura și de gravitatea presupusei încălcări. La examinarea acesteia, Curtea va avea în vedere dacă faptele care i-au fost prezentate demonstrează că încălcarea normelor naționale privind numirea judecătorilor a fost una deliberată sau, cel puțin, că acestea au constituit o ignorare manifestă a dreptului național aplicabil.

Simplul fapt că un judecător, a cărui funcție nu este stabilită prin lege în sensul articolului 6 § 1, determină o acuzație în materie penală, a fost suficient pentru a se constata o încălcare a acestei prevederi în conformitate cu principiul fundamental al preeminenței dreptului. Nu a fost necesară o examinare separată a problemei dacă încălcarea principiului potrivit căruia un tribunal este instituit prin lege a condus la un proces inechitabil.

Curtea Supremă a constatat că atât Ministerul Justiției, cât și Parlamentul au încălcat legile aplicabile privind numirea judecătorilor la Curtea de Apel. Îi revine Curții să stabilească dacă încălcările constatate ale dreptului intern au fost, privite în ansamblu, „flagrante” și, prin urmare, au avut ca rezultat faptul că participarea judecătorului la proces, care a condus la punerea sub acuzare penală a reclamantului, a constituit o încălcare a articolului 6 § 1, numirea sa nefiind, astfel, „instituită prin lege”, potrivit Convenției.

Cadrul juridic național a fost adoptat în mod explicit pentru a limita discreția executivului în procesul de numire a judecătorilor, impunând ca și competențele candidaților la cele 15 funcții judiciare vacante din nou-constituita Curte de Apel să fie evaluate de către o Comisie de Evaluare special constituită, compusă din experți desemnați de către Curtea Supremă, Consiliul Judiciar, Asociația Barourilor și Parlament. Regimul legal, care impunea participarea activă a Parlamentului la votarea candidaților pentru noua Curte de Apel, o schimbare semnificativă în sistemul judiciar al Islandei, era conceput să servească interesul public important al asigurării independenței judiciare *vis-à-vis* de puterea executivă. Acest cadru legal urmărea să minimalizeze riscul ca interesele politice să influențeze în mod nejustificat procesul prin care calificările fiecărui candidat la nou-înființata Curte de Apel să fie evaluate și, în cele din urmă, confirmate de către puterea legislativă, Parlamentul.

Ministerul Justiției a eliminat din lista celor cincisprezece candidați, evaluați de către Comisie ca fiind cei mai calificați, patru candidați și i-a înlocuit cu alți patru candidați clasați mai jos. Deși ministrul era autorizat prin lege, în baza dreptului național, să propună candidați diferiți față de cei propuși de către Comisie, aceasta procedase astfel fără o examinare independentă a meritelor candidaților în discuție și fără colectarea suplimentară a probelor sau a altor materiale pentru fundamentarea concluziilor sale. Ea a eșuat să efectueze o comparație detaliată a competențelor celor patru candidați, clasificați mai jos de către Comisie, cu cei cincisprezece candidați considerați a fi cei mai calificați, așa cum o cereau principiile generale ale dreptului administrativ și principiul general al dreptului național potrivit căruia, la numirea unor persoane în funcție, ar trebui selectate doar cele mai calificate. Aceste încălcări ale dreptului național au stat la baza procesului de selectare a candidaților pentru posturile vacante din noua Curte de Apel și au constituit, astfel, un defect cu caracter fundamental în procesul general de numire a celor patru judecători în funcție.

Curtea Supremă a considerat că ministrul a acționat „cu o deplină ignorare” a pericolului pentru interesele legate de reputație ale candidaților care au fost înlocuiți și a servit intereselor celorlalți patru, pe care i-a favorizat în acest proces. Încălcările dreptului național de către ministru păreau nu doar să fi constituit, în mod obiectiv, un defect fundamental al procesului, privit în ansamblul său, dar au demonstrat, deopotrivă, o ignorare manifestă a normelor în vigoare la data faptelor.

Eșecul Parlamentului de a adera la norma națională de votare în mod separat a fiecărui candidat la echivalat, de asemenea, cu un defect serios în procedura de numire, având un impact asupra integrității procesului în ansamblu. Numai dacă ministrul își îndeplinea obligațiile legale, Parlamentul și-ar fi putut realiza în mod suficient rolul în cadrul procesului și ar fi luat o poziție cu privire la evaluarea ministrului, care s-a îndepărtat de la opinia Comisiei cu privire la cei patru candidați în discuție.

Procesul prin care a fost numit judecătorul în discuție a echivalat cu o încălcare flagrantă a normelor aplicabile la data faptelor. Procesul a fost unul în care puterea executivă a exercitat o discreție excesivă, neprevăzută de legislația în vigoare, la alegerea celor patru judecători în cadrul noii Curți de Apel, împreună cu eșecul Parlamentului de a adera la schema legislativă adoptată anterior pentru a asigura un echilibru adecvat între puterea executivă și cea legislativă, în procesul de numire. Ministerul Justiției a acționat cu ignorarea deplină a normelor aplicabile. Procesul a afectat, așadar, încrederea pe care justiția trebuia să-o inspire publicului într-o societate democratică și a contravenit înseși esenței principiului potrivit căruia un tribunal trebuia să fie instituit prin lege, unul dintre principiile fundamentale ale preeminenței dreptului.

Concluzie: încălcare (cinci voturi la două)

Articolul 41: constatarea existenței unei încălcări a reprezentat o satisfacție echitabilă în privința oricărui prejudiciu moral suferit.

(Vezi *Lavents v. Letonia*, [58442/00](#), 28 noiembrie 2002, [Nota informativă 99](#); și *DMD Group, a.s., v. Slovacia*, [19334/03](#), 5 octombrie 2010, [Nota informativă 134](#))